

„Rakouský a ruský imperátor by neměl sesazovat jeden druhého a dláždit tak cestu revoluci.“ – arcivévoda Franz Ferdinand

Byla to běžná ničím pozoruhodná návštěva vysokého vůdce impéria jednoho ze svých důležitých měst. A pro nás by nebyla nijak zajímavá, pokud by nebylo jednoho „ale“. V důsledku řetězce podezřelých nehod a podivných náhod onoho dne došlo ke smrti dědice rakouského trůnu, a začala první světová válka...

Tento osudový den začal řadou podivností a rakouský dědic zemřel v důsledku tohoto velkého počtu „náhod“. Podle plánu se měl tento čestný host zúčastnit recepce na radnici a pak se vydat na prohlídku místních pamětihodností. Ale jakmile počáteční zdravice skončila, naskočil Franz Ferdinand a jeho žena do otevřeného vozu a odkvapil do města, zatímco osobní strážci nástupce císaře Franz Josefa I byli z nějakého důvodu ponecháni na nádraží – což je docela překvapivé, vzhledem ke zvěstem o pokusu o atentát, které se šířily městem o den dříve. Ale dokonce ani poté, co srbský (!) vyslanec v Rakousku-Uhersku varoval před možným pokusem zabít Franze Ferdinanda, nebyla přijata žádná zvláštní bezpečnostní opatření. Zvolené datum, 28. červen 1914, bylo také dosti podivné. Právě v tento den roku 1389 turecká armáda porazila Srbsko a připravila Slované o nezávislost na stovky dalších let. V r. 1878 byla Bosna a Hercegovina okupována Rakouskem, v rámci důsledků rusko-turecké války, a byla formálně anektována Habsburskou říší v r. 1908. Konání vojenské slavnosti na počest nových „utlačovatelů“ v takovýto den hraničilo s provokací. Ale datum změněno nebylo a cesta arcivévody nebyla zrušena.

Kolona čtyř aut projížděla po nábřeží Miljacka, které bylo plné lidí, rychlostí 12 km/h. vše bylo triumfální a slavnostní. Diváci na nábřeží mávali a německy a srbsky provolávali slávu. 18letý přihlížející si klestil cestu do přední řady. Když uviděl tázavý pohled policisty, usmál se a zeptal, jestli může vidět arcivévodovo auto, a ve stejný okamžik hodil na auto bombu. Řidič, když koutkem oka zahlédl podezřelý pohyb, šlápl na plyn a bomba se odrazila od plátěné střechy prvního auta a vybuchla pod koly druhého. Bomba byla obalena hřebíky: Franz Ferdinand zraněn nebyl, ale jeho žena byla mírně škrábnuta na krku. Dvacet lidí v davu bylo zraněno a také dva policisté doprovodu. Nedeljko Gabrynowicz (jak se mladý terorista jmenoval) začal utíkat, ale byl okamžitě chycen.

Je dosti podivné, že neúspěšný útok neměl žádný vliv na naplánovanou agendu návštěvy.

Starosta města četl květnatou řeč, ale Franz Ferdinand se nedokázal udržet a přerušil ho:

„Pane starosto, přijel jsem na přátelskou návštěvu a setkal jsem se s bombami. To je odporné!“ Pak se ovládl a řekl: „No, pokračujte!“

Na konci proslovu se arcivévoda uklidnil a do jeho tváře se vrátil úsměv, když se starosty ptal:

„Takže co si myslíte, dojde dnes k dalšímu atentátu na mne?“

Reakce starosty zůstává neznámou dodnes, spolu s dalšími slovy arcivévody. Nicméně v důsledku jejich konverzace nebyla podniknuta žádná zvláštní bezpečnostní opatření, navzdory zjevnému nebezpečí. Navíc bylo rozhodnuto řídit se původním rozvrhem návštěvy! Představte si to: bomba vybuchne blízko auta rakouského prezidenta, ale během několika hodin opět projíždí poklidně městem, šťastně mává rukou oslavujícím davu. To je prostě nemožné. Ale v Sarajevu se stalo přesně to.

Řada aut projížděla podél promenády opačným směrem. Tentokrát auta jela rychleji. Žena dědice trůnu nadále seděla vedle něj, spolu s vojenským guvernérem Bosny, generálem Potiorkem. Důstojník se šavlí na boku stál na levém stupátku. V jednu chvíli se uprostřed cesty řidič prvního auta ztratil a náhodně odbočil doprava, na ulici Franze Josefa. Generál si pak povšiml, že jedou špatně, a silně na svého řidiče křičel. Řidič přibrzdil, najel na chodník a zastavil. Celá kolona se zastavila za ním, takže pomalu otočil, aby nezpůsobil dopravní zácpu. Proto pak auto arcivévody muselo zastavit před „Morits Schiller Delicatessen“. Právě na tom místě čirou náhodou seděl 19letý terorista, který byl předurčen zapsat se do historie. Jmenoval se Gavrilo Princip. Ale uvězněné auto nástupníka trůnu tam nejen zastavilo, ale čirou náhodou stálo pravou stranou k teroristovi, tou stranou, kde nebyla na stupátku žádná stráž. Nástupník trůnu a jeho žena neměli žádné krytí.

Princip vytáhl svůj revolver a vystřelil na stojící auto dvě rány. První kulka zasáhla Sofii, pronikla autem a korzetem hraběnky; druhá zasáhla následníka rakouského trůnu. Oba byli zabiti. Tři děti ve věku 10, 12 a 13 let osiřely. Gavrilo Princip a jeho komplic se pokusili utéct, ale oba byli rychle chyceni a surově zbiti. Byli bití pěstmi a dostávali kopance, a dokonce utrpěli několik ran od šavle, a to takových, že Principova ruka mu musela být ve vazbě amputována. Vyšetřování bylo zahájeno téměř okamžitě. Otázkou, která v té době musela být zodpovězena, bylo, kdo útok zorganizoval. A zde přichází podivná část – po podezřelé nedbalosti při ochraně Franze Ferdinanda projevilo rakousko-uherské ministerstvo spravedlnosti olympijskou čílost při řešení zločinu. Vyšetřování nabylo bezprecedentní rychlosti. Okamžitě proběhla vlna zatčení a vystal jasný obrázek zločinu.

...

Gavrilo Princip řekl, že zastřelil arcivévodu proto, že pro něj „ztělesňoval rakouský imperialismus, představoval rakouské myšlenky, nejhoršího nepřítele a utlačovatele srbského národa“. Po řadě výslechů byl zločin plně osvětlen: Franz Ferdinand byl zabit Srby – studenty univerzity v Bělehradě a členy „Mladé Bosny“, kteří přijeli ze Srbska jen za tímto účelem. Tato organizace se poprvé objevila v r. 1912, s cílem osvobodit Srbsko od rakouského jařma a vytvořit nezávislý srbský stát, sjednocený s provinciemi, které byly okupovány v té době Rakouskem. Za touto teroristickou organizací se utvořila tajná skupina srbských nacionalistů s názvem „Černá ruka“, pod vedením plukovníka jménem Apis.

Ale tyto podivně tragické dny dávají základ podezření, že rakousko-uherská vláda byli zapojeni do arcivévodovy smrti. Ve skutečnosti mnoho duálních říší nebylo spokojeno s možnou politikou budoucího vládce. Franz Ferdinand měl za ženu Češku a choval velké sympatie ke Slovanům, jak v říši, tak mimo ni. Věřil, že monarchie by měla být posílena tím, že by dala práva Slovanům, což by je postavilo naroveň německým a maďarským občanům říše. V Budapešti a v samotné Vídni takovéto myšlenky iritovaly mnoho politiků. Ve

skutečnosti slovanské oblasti říše zahrnovaly území spravované maďarskou monarchií, a pokud by se plán Franze Ferdinanda naplnil, dostali by Slované v těchto oblastech autonomii a samosprávu. Možná toto vysvětluje podivné chování rakouských bezpečnostních služeb.

Ale jednoduchost a zjevnost nešťastné vraždy arcivévody a jeho ženy je velmi ošidná. Na mysl rakousko-uherského vedení nikdy nepřišlo, že jednoduchost a zjevnost zjištění vyšetřování byla sesumírována konspirátory! Zveřejněním podrobností zločinu byla rakouská policie schopna ukázat... že to zorganizovali!

Ti, kdo stáli za 18 atentátníky, potřebovali více, než jen smrt Franze Ferdinanda samotného. Aby se rakouští vyšetřovatelé dostali k těm, kdo byli zodpovědní skutečně, potřebovali by chytit atentátníky živé. Proto dostali všichni účastníci kapsle s jedem!

Když viděli, že se jim nepodaří uniknout, vzali si Nedeljko Gabrynowicz a Gavrilo Princip svůj jed. Ale ani u jednoho teroristy nefungoval! Tato náhoda, na první pohled prostá, je klíčovým článkem v řetězci dalších tragických událostí! Předvídavost konspirátorů je obzvláště pozoruhodná: vybavit atentátníky „bezpečným“ jedem a poskytnout jim čas na střílení. Dav a blízkost strážců arcivévody při druhé příležitosti nedaly atentátníkům čas se zabít, a tak padli do rukou rakouského systému spravedlnosti.

Byla to slova samotných teroristů, na kterých bylo celé vyšetřování založeno! Pokud by policie měla k dispozici jen dvě mrtvoly, a ne dva teroristy v bezvadném stavu, vyšetřování by se zastavilo. Ale díky podivnému jedu dostali vyšetřovatelé nejen nitku, ale celé lano, kterým mohli záhady rozplést. Kdo dal atentátníkům bezpečný jed? Ať to byl kdokoliv, v jeho zájmu bylo, aby Rakušané rychle našli podezřelé a nasměřovali svůj hněv vůči Srbsku. Samotní Srbové neměli zájem, aby se policie zmocnila teroristů živých – to by jen ublížilo pověsti srbského vedení. Všem rakouským tajným službám stačilo špatně střežit potentáty a „zanedbat“ jejich krytí ve správnou dobu. To bylo to jediné, co musely udělat.

Ale to je jen špička ledovce. Členové Mladé Bosny evidentně dostali jed od jiné organizace...

Lze stanovit skutečné organizátory vraždy dědice rakouského trůnu tím, že se porovnajíc následující fakta:

- Ať vyšetřování řídil směrem k rychlým a zjevným závěrům kdokoliv, neměl zájem jen na smrti arcivévody, ale také evidentně chtěl využít situaci jako záminku k vyvolání konfliktu;
- Ti, kdo dali teroristům bezpečný jed, vytvořili záminku pro něco většího, než jen rakousko-srbskou válku.

A nebyli to ani Srbové, ani Rakušané! Přání Vídně potrestat Srbsko za zákeřné aktivity vedlo k vypuknutí první světové války. Ale nejdříve si položíme jednoduchou otázku: chtěli by srbscí organizátoři smrti Franze Ferdinanda něco většího? Chtěli konflikt TOHOTO ROZSAHU a naplnit Rakušany oprávněným hněvem?

Bylo v zájmu srbských nacionalistů a některých maďarských politiků omezit se jen a likvidaci arcivévody, jako jednotlivce. Ani Srbové, ani Rakušané nepotřebovali velkou válku. Srbsko chtělo zasít spory do Rakousko-uherské říše – ne s ní bojovat. Bylo jisté, že další boje vypuknou. Protože na počátku se rakouským silám postavily jen slabě, byli, v r. 1915, Srbové odrazeni. Jejich armáda byla naložena na lodě Trojspolku a evakuovány do Řecka, kdy zanechaly svoji zemi okupovanou nepřitelem. V důsledku toho byla míra ztrát mezi srbskými jednotkami nejvyšší mezi válčícími zeměmi! Rakousko-Uhersko využilo atentát jako záminku k rozdrčení neústupného Srbska a v důsledku této malé vítězné kampaně přestala říše na konci války existovat, rozpadla se na několik států, a Habsburkové přišli o trůn navždy.

